

Tantárgy neve				
Fotográfia filozófiája és szaktörténet				
A kurzusok oktatói, elérhetőségei				
Oktatók:				
Gulyás Miklós		mi.gulyas@gmail.com +36303929901		
Pfisztner Gábor		gabor.pfisztner@gmail.com		
Meghívott előadók:				
Demeter Zsuzsa				
Fisli Éva				
Gellér Judit				
Hornyik Sándor				
Keskeny-Vég András				
Claudia Küssel				
Orosz Márton				
Pál Gyöngyi PhD				
Tóth Balázs Zoltán PhD				
Kód	Tantervi hely	Javasolt félév	Kredit	Tanóraszám 45
M-FT-202	2	2	5	Egyéni hallgatói munkaóra 30
Kapcsolt kódok	Típus	Szab vál. is lehet a tárgy:	Szabadon választhatóság esetén előfeltételek: -	
	szeminárium előadás	nem		
A kurzus kapcsolatai (előfeltételek, párhuzamosságok)				
-				
A kurzus célja és alapelvei				
<p>A <i>Fotográfia filozófiája és szaktörténet</i> tantárgy két kurzusból épül fel. A szaktörténeti rész célkitűzése a magyar fotográfia történetével foglalkozó gondolkodók és aktuális nézőpontok, főbb kutatási irányok megismertetése. Az hallgató elsajátít módszereket, melyekkel strukturált és meggyőző módon érvelhet fotótörténeti és elméleti kérdésekben önállóan felkutatott olvasmányok alapján. Az előadások ösztönzőleg hatnak a hallgató kritikai gondolkodására és kutatási eredmények értékelésére. A kurzus megalapozza a szakdolgozatot a szakszövegekre támaszkodó irodalmazási munka révén. A filozófiai rész fő célkitűzése, hogy a hallgatók megismerjék azokat a legfontosabb szövegeket, amelyek megalapozták a filozófiai igényű gondolkodást a fotográfiáról, annak kulturális, társadalmi szerepéről, a vele kapcsolatos morális kérdésekről, valamint a fényképezés egészének létmódjáról, illetve a vele kapcsolatban felmerülő ismeretelméleti kérdésekről. Fontos, hogy a hallgatók ezen keresztül megismerhessék és megérthessék a legfontosabb szakkifejezéseket, továbbá a leginkább hivatkozott elméleteket, amelyek, ha más formában is, de a mai napig jellemzik a fényképezésről folytatott párbeszédet.</p>				
Tanulási eredmények (fejlesztendő szakmai és általános kompetenciák):				
<p>Tudás: Megismeri az aktuális művészeti és filozófiai problémaköröket. / Ismeri a fotográfia társadalmi szerep- és felelősségvállalásának aspektusait. / Figyelme kiterjed néhány más szakterület (pl. filozófia, kultúra, művészettörténet, történelemtudomány, technológia) alapvető tartalmaira és általános elveire. / Megújuló önálló tudással rendelkezik. / Tisztában van az analitikus és kritikus gondolkodással. / Kritikus, szabad gondolkodás jellemzi. / Tudását a széles spektrumú műveltség jellemzi. / Alaposan érti saját gyengeségeit és erősségeit a tanulásban, és azt, hogy az élethosszig tartó tanulás hogyan lehet hasznos későbbi szakmai érvényesülésében.</p>				
<p>Képesség: Képes aktuális problémákat érintő témakörök alapszintű feltárására, elemzésére és önálló vélemény megfogalmazására. / Törekszik a saját, egyéni alkotói nyelv megformálására. / A tanulmányai során szerzett tapasztalatokra támaszkodva képes a tudásanyag alapvető analizésére, feldolgozására és kezelésére, valamint képes saját művészeti ágán belül (fotográfia) önálló véleményét megfogalmazni és kritikai hozzáállását érvényesíteni. / Releváns adatokat gyűjt és interpretál alkotói koncepciója fejlesztéséhez. / Hatékonyan és egyéni módon képes kifejezni a tevékenysége alapjául</p>				

forrásokat, ismereteket. / Saját művészi útjához jól igazodó ötletfejlesztési elveket és gyakorlatot alakít ki és elemez. / Elemzi és továbbfejleszti saját vizuális művészeti alkotói folyamatait. / Képességeit a magas szintű reflexió jellemzi. / Képes kontextusban gondolkodni.

Attitűd: Kísérletező, rugalmasan képes mérlegelni, vagy dinamikusán változtatni véleményét tanárával folytatott közös munkában. / Kritikusan, összefüggéseket keresve gondolkodik. / Tájékozottságra törekszik. / Hiteles, empatikus véleményalkotásra törekszik. / Gondolkodik alkotásainak társadalmi vonatkozásairól. / Törekszik szakmája etikai normáinak betartására. / Értékek mentén orientálódik. / Aktívan keresi az új ismereteket, módszereket, kreatív, dinamikus megvalósítási lehetőségeket. / Megtalált témáival tartósan foglalkozik, értve az idő szerepét a tervezői és alkotói személyiséggé válásban.

Autonómia és felelősségvállalás: Szakmai önfelfogását alkotó erő, önállóság, autonómia és önismeret jellemzi. / Szakmai diskurzust kezdeményez. / Önállóan kutat és fejleszti szakmai ismereteit. / Elkötelezett a magyar fotográfia eredményeinek megismerésében és megismertetésében.

A kurzus keretében feldolgozandó témakörök, témák

Szaktörténet

A *Szaktörténet* kurzus több részes előadássorozat, melyen alkalmanként egy-egy terület, irányzat, korszak szakértői tartanak előadásokat speciálisan az ő kutatási területüket képező fotó- és művészettörténeti témákról. A meghívott elméleti szakemberek és művészek névsorát a féléves programban úgy állítottuk össze, hogy minél több korszak és művészeti gondolkodás jelenjen meg és nyújtson személyes inspirációt a hallgatóknak. Az ismeretátadás mellett, az előadókkal való találkozás alkalmat ad személyes beszélgetésekre, vitára, kérdések és vélemények megfogalmazására. A fotográfia szaktörténet alapszinten a fotótörténet nemzetközi folyamataira koncentrálódik, ezért - az általános tájékozódást segítő szakirodalom mellett - a mesterképzésben a fotográfia történetének és jelenségeinek magyar vonatkozásai kerülnek előtérbe. Ezen belül is leginkább a két világháború közötti művészeti irányzatok és a fotográfia viszonyrendszerével foglalkoznak az előadások. Milyen volt annak a korszaknak és jelenségeknek az anatómiája, amikor a magyar fotográfia országhatáron belül korlátozottan fejlődött, ugyanakkor a később híressé vált magyar emigráns fotográfusok erőteljes és emlékezetes hatást tudtak gyakorolni a világfotó folyamataira. Olyan meghívott előadók szerepelnek a programban akik legfrissebb kutatói munkásságukat tudják ismertetni. Nagyon fontos ez az információ a szakmatörténet ismerete és a mai folyamatok, kapcsolódási pontok megértése szempontjából is.

A fotográfia filozófiája

A fotográfia filozófiája kapcsán általában olyan szövegekre szoktunk utalni, amelyek egy jelentős részét filozófusok írták, amelyekben a fényképezéssel kapcsolatos gondolataikat fogalmazták meg. Ezek jelentős részben nem filozófiai művek, ritkán születtek azzal az igénnyel, bár nem függetlenek a szerzők gondolkodásától más területeken. Leginkább a fotográfia elméleti (szociológiai, pszichológiai, kultúrantropológiai stb.) megközelítéseiről beszélhetünk. Az, hogy mégis ezzel a címmel hirdettük meg a kurzust, azt az igényt mutatja, hogy alapvetően kritikai pozícióból vizsgáljuk meg a legkülönbébb teóriákat, amelyek igyekszünk filozófiai szempontból releváns alapot biztosítani.

A kurzus menete, az egyes foglalkozások jellege és ütemezése

Előadások csütörtökönként (Figyelem! lesznek összevont alkalmak is)

Fotográfia filozófiája 13:40-15:00

Szaktörténet 15:10-16:30

1. Február 17

FF: Mi a fotográfia? Bevezetés, különféle előfeltevések, saját elképzelések, további gondolatok Steven Bull Photography című könyve első fejezete nyomán

SZT: Gulyás Miklós: A magyar fotográfia fejlődési folyamatának sajátosságai az első világháborútól a rendszerváltásig

2. Február 24

FF: Bull könyve első fejezetének megvitatása, kiegészítésként Peter Osborne koncepciója: a fotográfia mint kulturális forma, valamint Ariella Aisha Azoulay felvetése: Unlearning the History of Photography

SZT: Gellér Judit: Az FFS és a MFSZ története

3. Március 3

FF: A fotográfia jelentése, első megközelítés Steven Bull könyvének második fejezete alapján

SZT: Fisli Éva: Fényképtárgy - a muzeológus nézőpontjából

4. Március 10

FF: A probléma kibontása Mendelson, Sekula, valamint Sassoon szövegei segítségével

FF: További gondolatok: Barthes retorika-szövege valamint a Világoskamra két kulcsfogalma

5. Március 17

FF: A dokumentum kérdése (reprezentál-e, mit és hogyan, ha egyáltalán a fénykép), Bull könyvének harmadik fejezete

SZT: Tóth Balázs Zoltán PhD: A direktoriális mód és a megrendezett fotográfia elméleti jelentősége a fotóművészetben

6. Március 24

FF: A probléma bővebb kifejtése Steve Edwards, Kendall Walton, ill. Herbert Molderings szövegei alapján

SZT: Keskeny-Vég András: A fényképező Tarkovszkij

7. Március 31

FF: A fotográfia és a művészet Bull könyve nyomán (történeti áttekintés)

SZT: Hornyik Sándor előadása

8. Április 7

SZT: Demeter Zsuzsa: A Kiscelli Múzeum fotógyűjteménye (külső helyszínen a Kiscelli Múzeumban)

9. Április 14

FF: Egyes részproblémák megbeszélése Peter Osborne szövegére hagyatkozva

SZT: Orosz Márton: Absztrakt fotó

10. Április 28

FF: A fénykép mint művészet: a táblakép Michael Fried nyomán

SZT: Claudia Küssel: A holland fotókönyv jelenség - történeti áttekintés

11. Május 5

FF: A médium problémája: médiumértelmezések és a kortárs művészet

SZT: Pál Gyöngyi PhD: Mozgalmak a századforduló körül

Május 31. az írásmű beadási határideje

A hallgatók feladatai

A félév teljesítéséhez a félév folyamán szükséges az aktív részvétel mindkét kurzuson az órákon. A fotográfia filozófiája kurzus teljesítéséhez a kiadott szövegek olvasása, feldolgozása.

Értékelés

Az írásművek érdemjegyeinek átlaga

Szemponatok

20% órai aktivitás, jelenlét

40% A fotográfia filozófiája írásmű

40% Szaktörténet írásmű

Leadandó					
2 darab 10.000 leütés terjedelmű szöveg, amelynek célja a félév során olvasottak alapján értelmezni valamelyik témakör legfőbb kérdéseit. A szövegek között lehet tartalmi kapcsolat.					
Máshol/korábban szerzett tudás elismerése / validációs elv					
Erasmus ösztöndíjasoknak a külföldi tanulmányok alatt végzett hasonló munka teljeskörű beszámítása lehetséges					
Tanórán	kívüli	konzultációs	időpontok	és	helyszín
Előre egyeztetett időpontban / online					
Irodalom					
(a szakirodalom egy része az óra keretein belül elektronikus formában rendelkezésre áll a kurzus résztvevői számára)					
<p>Azoulay Ariella: <i>The Civil Contract of Photography</i>, Zone Books, 2008 Company, David: <i>Art and Photography</i>, Phaidon, 2014 Barthes, Roland: <i>Világoskamra</i>, Európa, Budapest, 2000 Bright, Susan: <i>Art Photography Now</i>, Thames & Hudson, 2005 Bright, Susan: <i>Auto Focus: The Self Portrait in Contemporary Photography</i>, Thames & Hudson, 2010 Colberg, Jörg: <i>Understanding Photobooks: The Form and Content of the Photographic Book</i>, Focal Press, 2016 Colberg, Jörg: <i>Photography's Neoliberal Realism</i>, MACK, 2020 Costello, Diarmuid: <i>On Photography, A Philosophical Inquiry</i>, Routledge, 2018 Cotton, Charlotte: <i>The Photograph as Contemporary Art</i>, Thames & Hudson, 2014 Csíkszentmihályi Mihály: <i>Flow az áramlat, A tökéletes élmény pszichológiája</i>, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2001 E. Csorba Csilla: <i>Magyar fotográfusnők</i>, 2000 Fátyol Viola: <i>Ha van szíved, neked is fáj, amit velem tettél</i>, 2018 Fried, Michael: <i>Why Photography Matters as Art as Never Before</i>, Yale University Press, 2008 Galbats, Patrick: <i>Hit me one more time</i>, Peperoni Books, 2017 Gulyás Miklós: <i>1 másodperc</i>, Új mandátum kiadó, 2002 Heiferman, Marvin: <i>Photography Changes Everything</i>, Aperture, 2012 Hevesy Iván: <i>A magyar fotóművészet története</i>, Bibliotheca Kiadó, Budapest 1958 Kepes György: <i>A világ új képe a művészetben és a tudományban</i>, Corvina, 1979 Korniss Péter: <i>Leltár</i>, Officina Nova, Budapest, 1998 Kudász Gábor Arion: <i>Memorabilia</i>, Magyar Fotográfus Háza, 2014 McLuhan, Marshall: <i>A Gutenberg-galaxis, A tipográfiai ember létrejötte</i>, Trezor Kiadó, Budapest, 2001 McLuhan, Marshall és Fiore Quentin: <i>Médiamasszázs, Egy rakás hatás</i>, Typotex Kiadó, Budapest, 2012 Marien, Mary Warner: <i>A fényképezés kultúrtörténete</i>, Typotex, Budapest 2011 Osborne, Peter: <i>Photography and the Contemporary Cultural Condition...</i>, Routledge, 2020 Roters, Katharina: <i>Hungarian Cubes</i>, Park Books, Zürich, 2014 Sander, August: <i>August Sander</i>, Taschen, 1999 Schmidt, Michael: <i>Ein-heit</i>, Scalo Publishers, 1996 Sík Csaba: <i>Ars poeticák a XX. századból</i>, Gondolat 1982 Sontag, Susan: <i>A fényképezésről</i>, Európa, Budapest, 2010 Steyerl, Hito: <i>In Defense of the Poor Image</i>, e-flux.com, November 2009 Tatai Erzsébet: <i>A lehetetlen megkísértése...</i>, Új Művészet Alapítvány, 2019 Newman, Michael: <i>Jeff Wall: Works and Collected Writings</i>, Ediciones Poligrafía, 2017 Liz Wells: <i>The Photography Reader</i>, Routledge, 2018 Liz Wells: <i>Photography: A Critical Introduction</i>, Psychology Press, 2004</p> <p>Magazinok: FOAM, Fotóművészet, Imago, British Journal of Photography, Lens Culture, ZoneZero, Conscientious</p>					